

статусу слідчого, який уповноважений здійснювати НСРД, ініціювати та приймати участь у проведенні ОРД, закріплення гарантій його процесуальної незалежності і, що не менш важливо, уточнення статусу оперативного працівника, який поряд зі здійсненням ОРД, наділений й повноваженнями слідчого.

Список використаних джерел

1. Тихиня В. Е. К вопросу о взаимодействии оперативных работников и следователей при реализации дел оперативной разработки / В. Е. Тихиня, Н. И. Семашко // *Формы и методы укрепления правопорядку в современных условиях : Сборник научных трудов слушателей.* – Минск, 1990. – № 50/23. – С. 180–182.

2. Погорецький М. А. Оперативно-розшукова діяльність і кримінальний процес: проблеми взаємозв'язку : [монографія : у 2-х частинах] / Погорецький М.А. – Луганськ : ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка, 2008.

Небитов Андрій Анатолійович,

начальник Головного управління
Національної поліції в Київській області,
доктор юридичних наук

Ємець Олег Миколайович,

доцент кафедри оперативно-розшукової
діяльності Національної академії
внутрішніх справ, кандидат юридичних
наук, доцент

ВЗАЄМОДІЯ З ПРАВООХОРОННИМИ ОРГАНАМИ ІНШИХ КРАЇН У ПРОТИДІЇ ОРГАНІЗОВАНИЙ ЗЛОЧИННОСТІ

Державний кордон вже давно не є обмежувальним чинником для злочинності, особливо організованої, яка все більше набуває транснаціональних ознак. Проте, з іншого боку, існують ряд труднощів правового та організаційного характеру у взаємодії правоохоронних органів різних країн в протидії їй. У нас до напрямів реалізації Концепції державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю [1] віднесено продовження міжнародного співробітництва вітчизняних правоохоронних органів із відповідними органами іноземних держав. Проблему протидії організованим злочинностям передбачається розв'язати, серед іншого, шляхом зміцнення міжнародного співробітництва.

Запропоновано підвищити рівень взаємодії правоохоронних та інших державних органів з питань боротьби з організованою злочинністю, поліпшити міжвідомче співробітництво контролюючих і правоохоронних органів. Планом заходів щодо реалізації цієї Концепції [2] передбачається забезпечити виконання міжнародних договорів, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України (пункт 13). Цим підтверджується актуальність проблеми міжнародного співробітництва в протидії злочинності та обумовлюється поставлена мета щодо вироблення рекомендацій з удосконалення взаємодії з правоохоронними органами інших країн при виявленні, припиненні та розслідуванні різних злочинів.

Серйозні злочини, якщо вони носять транснаціональний характер і вчинені за участю організованої злочинної групи, є сферою застосування Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності [3], яку ми ратифікували 4 лютого 2004 року [4]. Її статтею 20 передбачено використання спеціальних методів розслідування. Так, якщо це допускається основними принципами її внутрішньої правової системи, кожна Держава-учасниця, у межах своїх можливостей і на умовах, встановлених її внутрішнім законодавством, вживає необхідних заходів для того, щоб дозволити належне використання контрольованих поставок і у тих випадках, коли вона вважає це доречним, використання інших спеціальних методів розслідування, таких як електронне спостереження або інші форми спостереження, а також агентурні операції, її компетентними органами на її території з метою проведення ефективної боротьби проти організованої злочинності. Варто відзначити, що статтею 19 Конвенції передбачено можливість створення органів з проведення спільних розслідувань, а пунктом 18 статті 18 – заслуховування особи за допомогою відеозв'язку, якщо особиста її присутність на території запитуючої Держави-учасниці не є можливою або бажаною.

Крім того, доцільно приділити увагу Другому додатковому протоколу до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах [5], ратифікованому у нас 1 червня 2011 року [6], Сторони якого зобов'язались надавати без зволікання одна одній відповідно до положень цієї Конвенції якнайширшу взаємну допомогу в провадженні стосовно правопорушень, покарання яких на момент прохання про надання допомоги підпадає під юрисдикцію судових органів запитуючої Сторони. Статтями 9 і 10 Протоколу [6] регламентується

проведення слухання шляхом відеоконференції або телефонної конференції, а статтями 17–19 передбачається можливість проведення транскордонного нагляду, контрольованих поставок і таємних розслідувань. Відповідно до статті 20 за взаємною згодою компетентні органи двох або більше Сторін можуть утворити спільну слідчу групу з конкретною метою й на обмежений період, який може бути продовжений за взаємною згодою, для проведення кримінальних розслідувань на території однієї чи більше Сторін, що створили групу.

В Україні широкий спектр правовідносин, пов'язаних із взаємодією з правоохоронними органами інших країн у протидії злочинності, врегульовано дев'ятим розділом Кримінального процесуального кодексу [7], у якому, серед іншого, мова йде про загальні засади міжнародного співробітництва в рамках кримінального провадження, про надання міжнародної правової допомоги при проведенні процесуальних дій, про видачу осіб, які вчинили кримінальне правопорушення (екстрадицію), про кримінальне провадження у порядку перейняття, про визнання та виконання вироків судів іноземних держав та передачі засуджених осіб. Проведений аналіз положень цього розділу дозволяє говорити про те, що прослідковується певний зв'язок з наведеними правовими нормами Конвенції [3] та Другого додаткового протоколу [5], зокрема статтею 569 регламентовано проведення контрольованої поставки на міжнародному рівні, що згідно зі статтею 271 є однією з форм контролю за вчиненням злочину. Виключно прокурор має право прийняти рішення про проведення даної негласної слідчої (розшукової) дії відповідно до статті 246. Статтею 570 передбачається прикордонне переслідування. Так, у разі проведення компетентними органами України прикордонного переслідування особи, яка вчинила незаконне переміщення через державний кордон України, проводиться розслідування її незаконної діяльності на території України згідно з вимогами цього Кодексу. Матеріали кримінального провадження щодо документування незаконної діяльності зазначеної особи на території України згідно з міжнародними договорами про прикордонне переслідування передаються відповідним органам держави, де цю особу притягнуто до кримінальної відповідальності, а в разі одержання таких матеріалів від відповідних органів іншої держави, вони долучаються до матеріалів досудового розслідування.

Однак, незважаючи на це, подальший аналіз правових норм показав, що у законах України положення міжнародних

договорів знайшли своє відображення не повною мірою. Мова йде, зокрема, про взаємодію з правоохоронними органами інших країн шляхом проведення електронного спостереження або інших форм спостереження, а також агентурних операцій, компетентними органами іншої Сторони на нашій території і навпаки з метою проведення ефективної боротьби проти організованої злочинності, що передбачено Конвенцією [3]. Крім того, закони України лише частково відповідають вказаному Протоколу [5], наприклад тим, що регламентують транскордонні спостереження (стаття 17), а також таємні розслідування, тобто коли запитуюча та запитувана Сторони домовляються надавати одна одній допомогу в проведенні розслідувань злочину працівниками поліції, які діють під прикриттям або видають себе за інших осіб (стаття 19).

Проведене дослідження сучасного стану взаємодії з правоохоронними органами інших країн у протидії злочинності дозволяє дійти до висновку про існування проблем в імплементації цілого ряду положень міжнародно-правових актів, до яких Україна приєдналась та які ратифікувала. Уважаємо доречним докласти зусиль до повноцінного запровадження передового досвіду в практику міжнародного співробітництва у тих випадках, де це не суперечить Конституції України та якщо це відповідає нашим національним інтересам.

Список використаних джерел

1. Концепція державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю, схвалена Указом Президента України від 21 жовтня 2011 року № 1000/201 // Офіційний вісник України від 04 листопада 2011 року, № 83, стор. 29, стаття 3019.

2. План заходів щодо реалізації Концепції державної політики у сфері боротьби з організованою злочинністю, затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 25 січня 2012 року № 53-р // Урядовий кур'єр від 11 лютого 2012 року, № 27.

3. Конвенція Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності, прийнята резолюцією 55/25 Генеральної Асамблеї від 15 листопада 2000 року // Офіційний вісник України від 19 квітня 2006 року, № 14, стор. 340, стаття 1056.

4. Про ратифікацію Конвенції Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності та

протоколів, що її доповнюють (Протоколу про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї і Протоколу проти незаконного ввозу мігрантів по суші, морю і повітря): Закон України від 4 лютого 2004 року № 1433-IV // Відомості Верховної Ради України від 07 травня 2004 року, № 19, стаття 263.

5. Другий додатковий протокол до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах: Вчинено у Страсбурзі 8 листопада 2001 року // Офіційний вісник України від 16 листопада 2012 року, № 85, стор. 491, стаття 3500.

6. Про ратифікацію Другого додаткового протоколу до Європейської конвенції про взаємну допомогу у кримінальних справах: Закон України від 1 червня 2011 року № 3449-VI // Відомості Верховної Ради України від 16 грудня 2011 року, № 50, стаття 545.

7. Кримінальний процесуальний кодекс від 13 квітня 2012 року № 4651-VI // Голос України від 19.05.2012, № 90–91.

Никифорчук Дмитро Йосипович,
начальник відділу організації наукової
діяльності та захисту прав інтелектуальної
власності Національної академії внутрішніх
справ, доктор юридичних наук, професор

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРОТИДІЇ МОЖЛИВИМ ВИЯВАМ ТЕРОРИЗМУ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

Значною загрозою належному забезпеченню правопорядку в Україні є збільшення кількості терористичних актів та загроз їх вчинення. Терористи протиставляють себе не окремим особам, а владі, державі і народу. При цьому боротьба з тероризмом набула міжнародного характеру [1, с. 328]. Підвищення рівня терористичної загрози на території України обумовлено геополітичним розташуванням України і як наслідок можливого виникнення «власного терору» та його «імпорту» з інших держав. На думку автора даних тез, «імпорту» терору із зарубіжних країн можуть сприяти міграційні процеси, що відбуваються в Україні та діяльність організованих злочинних угруповань з міжнародними зв'язками, які займаються транзитом наркотиків територією України [2, с. 43–45].

Бойові дії на Сході країни, а саме: події 2014 року в Донецькій і Луганській областях України засвідчили стратегічну і